

Ref 25

Fråga om en skriftlig sammanfattning av en ljud- och bildupptagning utgör en utskrift enligt det s.k. utskriftsundantaget i 2 kap. 16 § första stycket tryckfrihetsförordningen.

2 kap. 16 § första stycket tryckfrihetsförordningen

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 3 maj 2021 följande dom (mål nr 4655-20).

Bakgrund

1. Var och en har rätt att hos myndigheter ta del av allmänna handlingar förutsatt att uppgifterna i dem inte omfattas av sekretess. Med handling avses både konventionella handlingar och sådana upptagningar som endast kan uppfattas med tekniska hjälpmedel.

2. Den som önskar få en kopia av en allmän handling har rätt att få det mot en fastställd avgift. Detta gäller dock inte upptagningar för automatiserad behandling, t.ex. inspelningar på dvd-skivor. För sådana upptagningar gäller det s.k. utskriftsundantaget som innebär att en myndighet inte är skyldig att i större utsträckning än vad som följer av lag lämna ut dem i annan form än utskrift.

3. N.J. begärde hos Polismyndigheten att få kopior av videoförhör i nedlagda förundersökningar. Inspelningar av förhören finns på dvd-skivor.

4. Polismyndigheten beslutade med hänvisning till utskriftsundantaget att N.J. inte hade rätt att få sådana kopior utan hon fick i stället del av skriftliga sammanfattningar av förhören.

5. N.J. överklagade beslutet till Kammarrätten i Stockholm. Kammarrätten avslog överklagandet med följande motivering. N.J. har fått sammanfattande utskrifter av videoförhören. Någon skyldighet för Polismyndigheten att lämna ut videoförhören i digital form följer inte av lag.

6. N.J. begärde också att få kopior på andra handlingar än videoförhören. Begäran beträffande dessa kopior avslogs delvis av Polismyndigheten med hänvisning till sekretess och kammarrätten avslog hennes överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen beslutade att meddela prövningstillstånd i den del av målet som gäller utlämnande av ljud- och bildupptagningar (videoförhör) och upplyste om att vad kammarrätten beslutat i övrigt därmed står fast.

Yrkanden m.m.

7. *N.J.* vidhåller sin begäran.

Skälen för avgörandet*Frågan i målet*

8. Frågan i målet är om en skriftlig sammanfattning av en ljud- och bildupptagning utgör en utskrift enligt 2 kap. 16 § första stycket tryckfrihetsförordningen.

Rättslig reglering m.m.

9. Av 2 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen framgår att med handling avses en framställning i skrift eller bild samt en upptagning som endast med tekniska hjälpmedel kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt.

10. I 4 § anges att en handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och enligt 9 eller 10 § är att anse som inkommen till eller upprättad hos en myndighet.

11. Av 15 § första stycket framgår att den som begär ut en allmän handling som får lämnas ut ska genast eller så snart det är möjligt och utan avgift få ta del av handlingen på stället på ett sådant sätt att den kan läsas eller avlyssnas eller uppfattas på annat sätt, om inte hinder föreligger på grund av sekretess.

12. Enligt 16 § första stycket har den som önskar ta del av en allmän handling även rätt att mot en fastställd avgift få en avskrift eller kopia av handlingen till den del handlingen får lämnas ut. En myndighet är dock inte skyldig att i större utsträckning än vad som följer av lag lämna ut en upptagning för automatiserad behandling i annan form än utskrift.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. De i målet efterfrågade videoförhören är sådana ljud- och bildupptagningar som omfattas av utskriftsundantaget i 2 kap. 16 § första stycket tryckfrihetsförordningen. Polismyndigheten hade därmed ingen skyldighet att lämna ut kopior av dem utan fick välja att tillgodose begäran genom att lämna ut upptagningarna i form av utskrift.

14. Av förarbetena till tryckfrihetsförordningen framgår att det var framför allt register- och databashantering som avsågs med upptagning för automatiserad behandling. Ett utlämnande av sådana handlingar i form av kopia ansågs kunna riskera att uppgifter behandlas automatiserat på ett sätt som kan medföra otillbörliga integritetsintrång. Det var mot den bakgrunden som utskrifts-

undantaget infördes. Med ”utskrift” avses att en teknisk upptagning överförs till skrift. Det anges dock inte vilka krav som ska ställas på en sådan överföring. (Prop. 1973:33 s. 80 ff. och prop. 1975/76:160 s. 82 f. och 189.)

15. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening ska det i en sådan utskrift så långt som möjligt ordagrant återges de uppgifter som finns i den tekniska upptagningen. I fråga om inspelningar av t.ex. förhör innebär detta att det som sägs på inspelningen ska transkriberas i sin helhet. Även uppgifter som omfattas av sekretess ska skrivas ut för att sedan sekretessbeläggas. Sökanden kan därigenom förstå i vilka sammanhang sekretesskyddade avsnitt förekommer och hur omfattande de är. Detta kan i sin tur påverka sökandens möjligheter att göra en helhetsbedömning av det material som lämnats ut (jfr RÅ 1993 ref. 3).

16. Tekniska upptagningar som inte låter sig transkriberas till text behöver inte lämnas ut i form av utskrift. Offentlighetsintresset kan i dessa fall tillgodoses genom att en sökande i regel får ta del av en ljud- och bildupptagning i sin helhet i myndighetens lokaler.

17. Polismyndigheten har lämnat ut skriftliga sammanfattningar av vad som sagts under förhören. Allt som sagts under förhören framgår inte av dessa sammanfattningar. Det framgår inte heller om uppgifter har utelämnats på grund av sekretess. Sammanfattningarna kan därför inte anses utgöra utskrifter i den mening som avses i 2 kap. 16 § första stycket tryckfrihetsförordningen. N.J:s begäran har därmed inte tillgodosetts.

18. Det ankommer på Polismyndigheten att ta fram utskrifter av förhören och efter en sekretessprövning lämna ut dessa mot en avgift. Underinstansernas avgöranden ska därför upphävas i den del som avser utlämnande av ljud- och bildupptagningar och målet visas åter till Polismyndigheten för fortsatt handläggning.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver underinstansernas avgöranden i den del som avser utlämnande av ljud- och bildupptagningar och visar målet åter till Polismyndigheten för fortsatt handläggning.

I avgörandet deltog justitieråden *Jäderblom*, *Knutsson*, *Nymansson*, *Bull* och *Gäverth*. Föredragande var justitiesekreteraren Maria Uddenfeldt.

Kammarrätten i Stockholm (2020-07-27, Groth, Hemmingsson och Mathiasson [skiljaktig]):

Uppgifter i digitala upptagningar (videoförhör)

Av 2 kap. 16 § tryckfrihetsförordningen, TF, framgår att en myndighet inte är skyldig att i större utsträckning än vad som följer av lag lämna ut en upptagning för automatiserad behandling i annan form än utskrift. N.J. har av Polismyndigheten fått sammanfattande utskrifter av videoförhören. Någon skyldighet för Polismyndigheten att lämna ut videoförhören i digital form följer inte av lag. Överklagandet ska därför avslås i denna del.

Övriga uppgifter

Sekretess gäller enligt 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till honom eller henne lider skada eller men och uppgiften förekommer i utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål.

Uttrycket men i bestämmelsen har getts en mycket vid innebörd. I första hand åsyftas sådana skador som att någon blir utsatt för annans missaktning om hans eller hennes personliga förhållanden blir kända. Redan den omständigheten att vissa personer känner till en för någon enskild ömtålig uppgift kan i många fall anses vara tillräckligt för att medföra men (prop. 1979/80:2 del A s. 83).

Kammarrätten instämmer i Polismyndighetens bedömning att de uppgifter som maskerats i de nedlagda förundersökningarna omfattas av sekretess enligt 35 kap. 1 § OSL. Överklagandet ska därför avslås även i denna del.

– Kammarrätten avslår överklagandet.

Mathiasson var skiljaktig och anförde:

I fråga om videoförhör är jag ense med majoriteten i fråga om att det inte finns någon skyldighet för Polismyndigheten att lämna ut dem i digital form. Därefter anser jag att domen borde haft följande lydelse.

Det innebär emellertid inte att Polismyndigheten helt eller delvis kan neka utlämnade av de begärda handlingarna utan föregående sekretessprövning. Av 2 kap. 15 § TF framgår att en allmän handling som inte kan lämnas ut utan att en sådan del av handlingen som inte får lämnas ut röjs, i övriga delar ska göras tillgänglig för sökanden i avskrift eller kopia.

En begäran att få ta del av allmänna handlingar ska resultera i en noggrann prövning av den beslutande myndigheten gällande vilka uppgifter som kan, respektive inte kan, lämnas ut. Prövningen ska göras med beaktande av vad som gäller för varje uppgift för sig. Någon prövning av om N.J. kan få ta del av samtliga uppgifter i de digitala upptagningarna i avskrift har såvitt framgår inte gjorts. Hon har istället erbjudits att ta del av sammanfattningar av uppgifterna. Detta innebär att det inte gjorts en så noggrann sekretessprövning som krävs. Kammarrätten ska inte som första instans göra den prövningen. Polismyndighetens beslut i den del det avser utlämnande av uppgifter i digitala upptagningar ska därför upphävas och målet visas åter för ny prövning i denna del. I övrigt är jag ense med majoriteten.